

1 Vad finns det för olika former av säkerhetsåtgärder?

De olika former av säkerhetsåtgärder som finns är beslagtagande, förvarstagande och kvarstad. Säkerhetsåtgärder är en typ av domstolsförelägganden som utfärdas i syfte att frysa och bevara en gäldenärs tillgångar och förhindra motparten från att förstöra eller gömma undan de berörda tillgångarna eller från att minska deras värde.

Beslagtagande innebär att man fryser gäldenärens spårbara tillgångar för att återvinna dem när borgenären har erhållit ett verkställighetsbeslut.

Civilprocesslagen innehåller flera specialbestämmelser som rör förfarandet för förebyggande beslagtagande av civila fartyg.

Förvarstagande innebär att tillgångar tas i förvar av en för ändamålet utsedd person.

Tillgångar kan tas i förvar när ett förfarande har inletts i samband med en egendomsrätt eller någon annan prioriterad sakrätt, med äganderätt till tillgångar eller med rätt att nyttja eller förvalta gemensam egendom. Domstolen är behörig att besluta att en tillgång ska tas i förvar.

Kontanter, värdepapper eller andra spårbara rörliga immateriella tillgångar som en tredje man är skyldig en gäldenär kan beläggas med kvarstad.

Rättsligt bindande kvarstad är en form av indirekt verkställighet med vars hjälp kontanter, värdepapper eller andra spårbara immateriella tillgångar återvinns.

Vissa av de domar som meddelas av domstolen i första instans är *i rättslig mening provisoriskt verkställbara* när deras syfte är att fastställa föräldraansvar, rätten till umgänge med minderårig och den minderåriges hemvist, gottgörelse, arbetslöshetsersättning, ersättning för arbetsplatsolycka, livräntor, underhållskyldigheter, barnbidrag och pensioner, ersättning för dödsfall, kroppsskada eller hälsorisker, omedelbara reparationer, förseglning, bruten förseglning eller inventering, fordringar som rör innehav, domar som meddelats med anledning av att svaranden har godtagit käreandens fordran etc. Dessa domar är provisoriskt verkställbara.

Domstolen får bevilja provisorisk verkställighet av domar som rör tillgångar.

När det gäller bevisföring får varje person som är intresserad av att utan dröjsmål upprätta en persons testamente upprätta ett sakkunnigutlåtande eller fastställa vissa tillgångars skick, eller som vill få en inlaga, ett faktum eller en rättighet erkänd – både före och efter rättegången – begära att sådan bevisning tas upp.

2 Under vilka förutsättningar kan säkerhetsåtgärder beslutas?

2.1 Förfarandet

För beslagtagande och kvarstad krävs ett separat beslut för att erkänna föreläggandet om frysning av gäldenärens spårbara tillgångar eller belopp. Beslut får enbart fattas av den domstol i första instans som är behörig i saken (förvarstagande, kvarstad) eller av den domstol i första instans som prövar målet eller av domstolen i den domkrets där tillgången finns (förvarstagande). I sådana särskilda förfaranden är det inte obligatoriskt att biträdas av en advokat. Domar om beslagtagande och kvarstad ska verkställas av en exekutionstjänsteman. Exekutionstjänstemannen får upprätta alla dokument som krävs för att bevara och förvalta tillgångar, ta emot alla intäkter och belopp som ska betalas och betala löpande skulder och skulder som fastställts i ett verkställighetsbeslut. De förväntade kostnaderna utgörs endast av stämpelskatt, som enligt artikel 11.1 b i regeringsbeslut nr 80 av den 26 juni 2013 om stämpelskatt är 100 lei för fordringar som rör säkerhetsåtgärder och 1 000 lei för fordringar som rör beslagtagande av fartyg och flygplan. Borgenären kan bli skyldig att lämna en säkerhetsdeposition som fastställs av domstolen. Om borgenärens fordran inte skriftligen har angetts fastställs säkerhetsdepositionen enligt lag till halva värdet av fordran.

Rättsligt bindande kvarstad verkställs på en borgenärs begäran av en exekutionstjänsteman vars kontor ligger i den domkrets där appellationsdomstolen är belägen, där gäldenären eller en tredje man som belagts med kvarstad har hemvist eller, vid banktillgodohavanden, av en exekutionstjänsteman från den plats där gäldenären har hemvist/säte eller från den plats där kreditinstitutet har sitt huvudkontor/filial.

En begäran om provisorisk verkställighet kan göras skriftligen eller muntligen i domstolen fram till dess att förhandlingen avslutas. Domstolen får bevilja provisorisk verkställighet av förelägganden som rör tillgångar när den anser att uppenbart rättsliga skäl eller gäldenärens insolvens gör en sådan åtgärd nödvändig, och när den bedömer att underlåtelse att direkt verkställa ett sådant beslut är till klar nackdel för borgenären. I så fall kan domstolen ålägga borgenären att lämna en säkerhetsdeposition.

När det gäller bevisföringska begäran, innan rättegången inleds, inges till distriktsdomstolen i den domkrets där vittnet har hemvist eller bevisföremålet finns och, under rättegången, till den domstol som prövar målet i första instans. I sin begäran anger parterna den bevisning och faktiska omständigheter som de avser att åberopa, och även skälen till behovet av att lägga fram sådan bevisning eller motpartens samtycke.

2.2 Huvudförutsättningar

För att kunna besluta om beslagtagande och kvarstad måste ett mål pågå. Vid förvarstagande kan ett föreläggande utfärdas även om det inte pågår något mål. En borgenär som inte har erhållit något verkställighetsbeslut kan begära att egendom ska tas i förvar eller beläggas med kvarstad om vederbörande kan visa att han eller hon har en fordran.

I brådskande fall kan en begäran om förebyggande beslagtagande av ett fartyg lämnas in även innan en talan väcks i själva sakfrågan.

En domstol får besluta att egendom ska tas i förvar eller beläggas med kvarstad om detta är nödvändigt för att bevara respektive rätt och det pågår ett mål om äganderätt eller någon annan prioriterad sakrätt, innehav av tillgångar eller nyttjande eller förvaltning av gemensam egendom.

Även om en tillgång som gäldenären erbjuder sig att frigöra inte har tagits upp till sakprövning får en tillgång som den berörda parten har anledning att skäligen befara att ägaren kommer att skaffa undan, förstöra eller ändra beslagtas. Detsamma gäller de rörliga tillgångar som utgör borgenärens garanti när han eller hon begär att gäldenären ska försättas i konkurs eller när borgenären har anledning att misstänka att gäldenären kommer att undvika verkställighet eller befara att tillgångar kommer att skaffas undan eller förstöras.

I brådskande ärenden meddelar domstolen efter interna överläggningar ett bindande beslut om en ansökan om beslagtagande/kvarstad, utan att kalla parterna, och fastställer i förekommande fall en borgenssumma och en frist för att betala denna. En begäran om rättsligt beslagtagande behandlas som ett brådskande ärende och parterna kallas. Om begäran beviljas kan domstolen ålägga käreanden att lämna en säkerhetsdeposition, och vid fasta tillgångar förtecknas dessa i fastighetsregistret.

Det finns inget krav på hur brådskande begäran måste vara, men borgenären ges möjlighet att visa att beslutet, vid beslagtagande och kvarstad, inte kommer att kunna verkställas på grund av att gäldenären har skaffat undan eller förstört de berörda tillgångarna, även om fordran inte kan betalas.

Rättsligt bindande kvarstad fastställs utan att parterna kallas, inom ramen för ett beslut om erkännande av verkställighet. Fastställandet sker genom ett meddelande som även anger det verkställighetsbeslut som ska delges tredje man, tillsammans med ovannämnda beslut om erkännande av verkställigheten. Gäldenären underrättas även om föreläggandet. I domstolens beslut om kvarstad underrättas de tredje män som omfattas av kvarstaden om att de är förbjudna att till gäldenären utge de pengar eller rörliga tillgångar som de är skyldiga eller kommer att bli skyldiga, och att de omfattas av kvarstaden i den utsträckning som krävs för att fullgöra den bindande skyldigheten.

När det gäller bevisföring är kravet att det bör finnas risk för att bevis undanröjs eller blir svåra att hantera i framtiden. Om motparten samtycker kan ansökan inges även om det inte brådskar. Domstolen kallar parterna och delger motparten en kopia på ansökan. Domstolen prövar ansökan efter interna överläggningar inom ramen för ett beslut. Vid fara för drömsål kan domstolen bevilja ansökan utan att kalla parterna.

3 Säkerhetsåtgärdernas syfte och innebörd?

3.1 Vilka typer av tillgångar kan bli föremål för säkerhetsåtgärder?

Banktillgodohavanden, immateriella tillgångar, värdepapper etc. kan beläggas med kvarstad.

Materiella rörliga tillgångar, registrerade transportmedel, fasta tillgångar etc. kan beslagtas.

Fasta tillgångar, rörliga tillgångar etc. kan tas i förvar.

Pengar, värdepapper eller andra immateriella rörliga tillgångar kan beläggas med rättsligt bindande kvarstad.

3.2 Vilka rättsverkningar har säkerhetsåtgärder?

Tillgångar som beslagtogs eller belagts med kvarstad får endast återvinnas efter det att borgenären har erhållit ett verkställighetsbeslut.

Ett beslut om förebyggande beslagtagande av fartyg verkställs genom att fartyget kvarhålls av hamnkontoret i den hamn där fartyget befinner sig. I så fall lämnar hamnkontoret inte ut de erforderliga fartygshandlingarna och låter inte fartyget lämna hamnen.

Vite utdöms endast om käranden i ond tro erhåller en säkerhetsåtgärd som är till nackdel för svaranden. Svaranden/gäldenären kan åläggas straffrättsliga påföljder för underlåtenhet att följa domstolens domar.

Om en gäldenär lämnar en otillräcklig garanti får domstolen på gäldenärens begäran upphäva beslutet om beslagtagande. Ansökan om frigörande av tillgångar prövas som ett brådskande ärende vid en intern överläggning, och parterna kallas med kort varsel genom ett beslut.

Om den huvudbegäran som ansökan om säkerhetsåtgärder grundas på har ogiltigförklarats, avslagits eller inte längre gäller på grund av en lagakraftvunnen dom eller om den person som ingav begäran inte vill fullfölja den, kan gäldenären ansöka om frigörande av tillgångar hos den domstol som utfärdade föreläggandet. Domstolen meddelar ett slutligt avgörande beträffande begäran, utan att kalla parterna.

Vid rättsligt bindande kvarstad fryses alla pengar och tillgångar som belagts med kvarstad från och med den dag då kvarstadsbeslutet delgavs den tredje man som är föremål för kvarstad. Från frysningstidpunkten fram till betalningen av alla skulder som anges i verkställighetsbeslutet får den tredje man som är föremål för kvarstad inte göra några betalningar eller vidta några åtgärder som kan minska de frysta tillgångarna. När den fordran som kvarstaden avser har säkrats i form av ett pantbrev eller någon annan faktisk garanti, har borgenären rätt att begära att kvarstaden förs in i fastighetsregister eller i andra offentliga register.

3.3 Vilken giltighet har säkerhetsåtgärder?

Vid beslagtagande och kvarstad får tidsfrister som inte omfattar perioden för det föreläggande som domstolen utfärdat fastställas i ett domstolsbeslut (exempelvis tidsfristen för borgenären att lämna en säkerhetsdeposition vid äventyr av vite i form av frigörande av tillgångar).

Föreläggandet är giltigt fram till avgörandet av begäran om frigörande av tillgångar om den begäran har avslagits, inte längre gäller eller har upphävts, eller, om begäran beviljas, fram till dess att avgörandet verkställs eller fram till dess att gäldenären har tillhandahållit tillräckliga garantier.

Ett överklagande avgörs alltid i närvaro av parterna.

Vid rättsligt bindande kvarstad fryses alla pengar och tillgångar som belagts med kvarstad från och med den dag då kvarstadsbeslutet delgavs den tredje man som är föremål för kvarstad. Från det att tillgångarna fryses till dess att alla skulder som anges i verkställighetsbeslutet är betalda, inbegripet den period då verkställigheten tillfälligt skjutits upp på grund av kvarstad, får den tredje man som är föremål för kvarstad inte göra några betalningar eller transaktioner som kan minska de frysta tillgångarna, såvida inte annat föreskrivs i lag.

En tredje man som är föremål för kvarstad måste registrera penningbeloppet eller frigöra de immateriella rörliga tillgångar som belagts med kvarstad senast fem dagar efter delgivningen av beslutet om kvarstad eller från och med den dag de belopp som denne är skyldig längre fram förfaller till betalning. Exekutionstjänstemannen frigör eller fördelar det bokförda penningbeloppet.

Om en tredje man som är föremål för kvarstad inte uppfyller sina skyldigheter får fordringsägaren, gäldenären eller exekutionstjänstemannen underrätta den verkställande domstolen för att bekräfta kvarstaden. Om den bevisning som tagits upp visar att den tredje man som är föremål för kvarstad är skyldig gäldenären pengar utfärdar domstolen ett beslut för att bekräfta kvarstaden, vilket gör att den tredje man som är föremål för kvarstad blir skyldig att betala borgenären det belopp som han eller hon är skyldig gäldenären, och om så inte är fallet upphäver domstolen beslutet om kvarstad. Om beslutet om kvarstad har verkställts avseende rörliga tillgångar som, på verkställighetsdagen, innehades av den tredje man som är föremål för kvarstad, ska domstolen sälja dessa tillgångar.

När det gäller bevisföring ska domstolen under prövningen av målet avgöra huruvida den bevisning som lagts fram kan tas upp till sakprövning och huruvida den är avgörande. Den bevisning som lagts fram kan även användas av den part som inte begärt att den ska tas upp. Utgifter som uppkommit i samband med upptagandet av bevisning bokförs av den domstol som prövar målet i sak.

4 Är det möjligt att överklaga ett beslut om en säkerhetsåtgärd?

Ett beslut om *beslagtagande och kvarstad* måste överklagas till högre instans inom fem dagar från den dag beslutet meddelades eller delgavs, beroende på om parterna närvarade eller inte närvarade vid rättegången. Om appellationsdomstolen fungerar som domstol i första instans är rättsmedlet ett överklagande. Resultatet av dessa rättsmedel är antingen att tillgångarna frigörs eller att säkerhetsåtgärden fastställs. Alla berörda parter kan invända mot verkställandet av ett beslut om beslagtagande/kvarstad.

Vid rättsligt bindande kvarstad måste ett beslut om bekräftelse av kvarstaden överklagas inom fem dagar från den dag beslutet delgavs. Det slutliga bekräftelsebeslutet fastställer fordran och motsvarar ett verkställighetsbeslut gentemot den tredje man som är föremål för kvarstad upp till de belopp som den bekräftade kvarstaden beviljades för. Efter att kvarstaden har bekräftats bokför eller betalar den tredje man som är föremål för kvarstad, inom de angivna gränserna, det belopp som uttryckligen anges i bekräftelsebeslutet.

Vid *provisorisk verkställighet* kan begäran överklagas, om den avslogs av domstolen i första instans. Tillfälligt upphävande av provisorisk verkställighet kan begäras antingen i det ingivna överklagandet eller vid ett separat tillfälle under överklagandeförfarandet. Fram till dess att begäran om tillfälligt upphävande har avgjorts kan det genom ett presidentdecret beviljas provisorisk verkställighet redan innan handlingarna i målet har upprättats.

När det gäller bevisföring är beslutet om att bevilja en begäran om framläggande av bevisning verkställbart och kan inte överklagas. Ett beslut om avslag på begäran måste överklagas inom fem dagar från den dag det meddelades, om parterna har kallats, och från den dag det delgavs om parterna inte har kallats. Den bevisning som lagts fram måste tas upp så snart som möjligt eller inom den tidsfrist som anges i detta avseende. Upptagningen av de bevis som lagts fram fastställs i ett beslut som inte kan överklagas.

Senaste uppdatering: 05/01/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.